

перевага надається ударам руками, головою, а також колінами. Переважно кулачний бій закінчується обхватом один одного. Тут виграє той, хто краще володіє прийомами боротьби. Така боротьба часто продовжується і на землі. У такому випадку вирішальну роль у досягненні перемоги відіграє вмiле використання бойових прийомів самбо. Треба зазначити, що прийоми самбо мають перевагу навіть перед озброєним злочинцем, оскільки вони є невидимою зброєю. Вибір силового прийому залежить від обставин, ступеня небезпеки й агресивності осіб, до яких він застосовується. Так, відбиваючи напад, треба діяти відповідно до небезпеки, яку представляє нападник. Якщо нападає одна людина без зброї, то мусять бути застосовані лише прийоми. Більш рішучих заходів варто вживати, коли нападник фізично дуже сильний або озброєний, можливо, не один. Тут наслідки застосування прийому можуть бути різні. У разі групового нападу треба використовувати прийоми та удари, які б знешкодили першого нападника (зачинщика), а потім діяти залежно від ситуації.

Потрібно звернути увагу на те, що застосування фізичної сили до злочинця вимагає певної сили, швидкості, спритності та координації рухів. Важливим є уникати необґрунтованого ризику для свого життя чи здоров'я. Варто замислитися над тим, чинити фізичний опір чи ні. Необхідна оборона може здійснюватись лише від суспільно небезпечного посягання, яке відповідає ознакам злочину повністю або частково. Також, необхідна оборона має бути своєчасною. Однак за наявності реальної загрози заподіяння шкоди тому, хто обороняється, така оборона можлива і до початку або після закінчення посягання. Для з'ясування цього необхідно врахувати поведінку нападаючого, зокрема спрямованість умислу, інтенсивність і характер його дій, що дає підстави особі, яка захищається, сприймати загрозу як реальну. Перевищення меж необхідної оборони тягне кримінальну відповідальність лише у випадках, спеціально передбачених кримінальним законом. Чинний Кримінального Кодексу України (далі – КК України) передбачає два таких випадки – умисне заподіяння тяжких тілесних ушкоджень при перевищенні меж необхідної оборони та умисне вбивство при перевищенні меж необхідної оборони.

Відповідно до ст. 118 КК України умисне вбивство, вчинене при перевищенні меж необхідної оборони, карається виправними роботами на строк до двох років або обмеженням волі на строк до трьох років, або позбавленням волі на строк до двох років. Згідно зі ст. 124 КК України умисне заподіяння тяжких тілесних ушкоджень, вчинене у разі перевищення меж необхідної оборони, карається громадськими роботами на строк від ста п'ятдесяти до двохсот сорока годин або виправними роботами на строк до двох років, або арештом на строк до шести місяців, або обмеженням волі на строк до двох років.

Список використаної літератури

1. Побегайло Э. Ф., Ревин В. П. Правомерность действий сотрудников органов внутренних дел и граждан при необходимой обороне и задержании преступника. Брянск, 1998.
2. Ржевська В. С. Самозахист // Українська дипломатична енциклопедія: У 2-х т. / редкол. : Л. В. Губерський (голова) та ін. – К. : Знання України, 2004 – Т.2 – 812с. ISBN 966-316-045-4

ЖИТТЄДІЯЛЬНІСЬ ТА ІНФОРМАЦІЙНА БЕЗПЕКА ЛЮДИНИ У СУЧАСНИХ УМОВАХ

*Кириченко В. М.
м. Полтава*

Анотація. Розглянуто проблему інформаційної безпеки України та захисту інформаційного простору від негативних пропагандистсько-маніпулятивних

інформаційно-психологічних впливів. Проаналізовано теоретичні підходи до визначення сутності поняття інформаційна безпека; всебічно досліджено види реальних і потенційних інформаційних загроз для медіапростору; надано практичні рекомендації щодо вдосконалення державної інформаційної політики та створення ефективної системи інформаційної безпеки України.

Ключові слова: інформаційна безпека України, національний інформаційний простір; інформаційні загрози; інформаційно-психологічні впливи; інформаційна експансія, інформаційні війни та операції; механізми протидії інформаційним загрозам; державна інформаційна політика.

Одне із головних завдань сучасної держави – гарантування інформаційної безпеки особистості, яка характеризується захищеністю психіки і свідомості від небезпечних інформаційних впливів: маніпулювання, дезінформування. Нині наше суспільство зазнає впливу від ЗМІ (зокрема їх інформаційно-пропагандистської спрямованості), комп'ютерних мереж, програмних засобів розповсюдження, реклами тощо. Нажаль, жодна з наведених сфер впливу на людину не можлива без шкоди її психологічному здоров'ю. Інформаційно-психологічна безпека особистості (у вузькому розумінні) – це стан захищеності психіки людини від негативного впливу, який здійснюється шляхом упровадження деструктивної інформації у свідомість і (або) у підсвідомість людини, що приводить до неадекватного сприйняття нею дійсності.

Інформаційну безпеку, проблеми захисту національного інформаційного простору досліджували багато науковців. Зокрема, проблемні питання забезпечення кібернетичної безпеки досліджували Р. Лук'янчук, В. Бурячок, А. Бабенко, В. Гавловський, В. Номоконов, М. Погорецький, В.Шеломенцев та інші науковці. Однак у працях вищезазначених фахівців інформаційна безпека досліджувалась, радше, як складова національної безпеки, її невід'ємний компонент. Поза увагою науковців залишились проблеми чіткого окреслення інформаційних загроз, вивчення їхніх джерел, всебічне дослідження технологій ведення інформаційно-психологічних війн і операцій, а також визначення та обґрунтування методів протидії інформаційно-психологічним негативним впливам.

Загрози національній безпеці України в інформаційній сфері це – сукупність умов та чинників, які становлять небезпеку життєво важливим інтересам держави, суспільства і особи через можливість негативного інформаційного впливу на свідомість та поведінку громадян, а також на інформаційні ресурси та інформаційно-технічну інфраструктуру.

Як зазначено у Законі України «Про основи національної безпеки» однією з основних загроз інформаційній безпеці є «намагання маніпулювати суспільною свідомістю, зокрема, шляхом поширення недостовірної, неповної або упередженої інформації».

Засоби масової інформації найбільш ефективні для здійснення інформаційно-психологічного впливу на великі маси людей, що дозволяє розглядати їх як складову частину стратегічних сил інформаційної війни. Найнебезпечнішою рисою засобів масової інформації, як вважають багато фахівців, є здатність подавати інформацію таким чином, щоб за видимою об'єктивністю у великої маси людей формувалася віртуальна картина реальності. Однак, як тільки людина починає сумніватися у віртуальній картині світу, ефективність інформаційно-психологічного впливу різко падає. Ці сумніви можуть бути підтримані технологіями контрпропаганди, також реалізованими за допомогою засобів масової інформації.

Соціальні мережі стали найпопулярнішою складовою сучасного Інтернету, яким у світі користуються нині понад 2 млрд. осіб. Більше 60% з них є активними користувачами інтерактивних сервісів Web 2.0. Зі 100 найбільш відвідуваних сайтів у

світі 20 – це класичні соціальні мережі, ще 60 – тією чи іншою є соціалізованими. Сегменти соціальних мереж Facebook, Twitter, та інших на сьогодні є найменш застрахованими від негативних зовнішніх інформаційних впливів, і це особливо небезпечно в умовах інформаційно-психологічної війни, у які втягнута сьогодні наша держава.

Небезпека пов'язана з низкою факторів. Серед яких:

- не адаптованість сучасної людини до зростаючих масивів навої інформації, різної за якістю, достовірністю і соціальною значущістю;
- не підготовленість переважної більшості учасників інформаційних обмінів у мережах у технологічному плані, відсутність навиків пошуку якісної інформації;
- надмірна ідеалізація спілкування в соціальних мережах (при низькій довірі до вітчизняних ЗМІ, політиків);
- відсутність знань про загрози, які несе із собою інформаційна війна, про збитки, яких вона може завдати державі і конкретній людині.

У зв'язку з цим, учасники обмінів можуть легко потрапляти під дію спеціальних маніпулятивних технологій, бойових технологій інформаційної війни. Особливо багато в соціальних мережах організовано груп на населення України. Подібні мережеві спільноти є одним з основних засобів організації масових політичних акцій, вуличних заворушень.

Ще один маніпулятивний прийом в соціальних мережах пов'язаний із вливанням частини інформації, яка змушує індивіда додумати певну подію, ситуацію потрібну для маніпулятора руслі. У соціальних мережах, як у найбільш дворучному каналі спілкування, особливу небезпеку становлять сугестивні впливи. Ще зовсім нещодавно сугестія (навіювання) розглядалася у двох вимірах.

По-перше, як психічний вплив однієї людини на іншу, унаслідок якого у людини-об'єкта навіювання в супереч її волі та свідомості виникають певні уявлення, судження, вчинки.

По-друге, під цим поняттям розуміється психічний вплив на людину, яка перебуває в стані гіпнозу. Однак на сьогодні, з розвитком інформаційних технологій, наведене формування не можна вважати вичерпним.

Третім компонентом цього визначення, очевидно, треба вважати вплив сучасних, насамперед електронних, інформаційних технологій на свідомість людини.

Вплив несвідомої інформації на людину зараз є дуже актуальною проблемою суспільства. Щоб уникнути інформаційної війни, необхідно збільшити рівень інформаційної безпеки, підготовлювати людей з раннього віку. Зокрема, навчитися:

- адаптуватися до зростаючих обсягів інформації;
- шукати правдиву інформацію; надавати перевагу живому спілкуванню, а не через соціальні мережі;
- критично відноситися до інформації, що отримала від сумнівних джерел.

З метою протидії негативним впливам інформаційної пропаганди та інформаційних війн, задля нейтралізації та упередження реальних та потенційних загроз в інформаційному просторі України, Рада національної безпеки і оборони України ухвалила рішення «Про заходи щодо вдосконалення формування та реалізації державної політики у сфері інформаційної безпеки України».

Тому захист інформаційного суверенітету, створення потужної та ефективної системи інформаційної безпеки України, розроблення дієвих стратегій і тактик протидії медіазагрозам повинні стати пріоритетними завданнями органів державної влади та недержавних інститутів.

Список використаної літератури

1. Викторов С. Накануне 3-й мировой информационной войны // Финансова Украина. – 1997. 18 февраля. – № 5.
2. Почепцов Г. Сучасні інформаційні війни / Г. Почепцов. – К. : Виддім «Києво-Могилянська академія», 2015.
3. Петрик В. Сутність інформаційної безпеки держави, суспільства та особи [Електронний ресурс] / В. Петрик. – Режим доступу: <http://www.justinian.com.ua/article.php?id=3222>
4. Токов Е., Касюк А. Психологические операции вооруженных сил США в войнах и конфликтах XX века // ЗВО. – 1997. – №6.
5. «Про заходи щодо вдосконалення формування та реалізації державної політики у сфері інформаційної безпеки України» Рішення Ради національної безпеки і оборони України від 28 квітня 2014 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.zakon5.rada.gov.ua/laws>.

ФОРМУВАННЯ ЗДОРОВОГО СПОСОБУ ЖИТТЯ У ПІДЛІТКІВ З ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИМИ ПОРУШЕННЯМИ

Демченко О. І.
м. Полтава

Анотація. Статтю присвячено питанню формування здорового способу життя підлітків з інтелектуальними порушеннями. Здійснено аналіз теоретичних аспектів проблеми формування здорового способу життя розумово відсталих учнів.

Ключові слова: здоров'я, здоровий спосіб життя, підлітки з інтелектуальними порушеннями, учні з вадами інтелекту, фізичне виховання.

Перше місце серед життєвих цінностей сучасної людини посідає феномен здоров'я. У преамбулі Статуту Всесвітньої організації охорони здоров'я (ВООЗ) зазначається, що здоров'я – це не лише відсутність хвороб або фізичних дефектів, а стан повного фізичного, психічного та соціального благополуччя [2]. Так, здоров'я є першою та найважливішою передумовою до пізнання навколишнього світу та забезпечує різнобічний розвиток особистості.

Зважаючи на здоров'я як пріоритетну соціальну цінність, в сучасних умовах зростає значення проблеми формування здорового способу життя, особливо це стосується дітей та підлітків з інтелектуальними порушеннями. Проблема інтеграції цих дітей у суспільство не може бути вирішеною без забезпечення належного рівня здоров'я кожного учня, що зумовлює актуальність подальшого вивчення цієї проблеми.

Вивченню цього питання присвятили свої праці М. Амосов, Г. Апанасенко, В. Берзін, І. Брехман, В. Войтенко, Г. Власюк, Г. Голобородько, М. Гончаренко, О. Дубогай, С. Громбах, В. Казначеева, Н. Куїнджи, С. Лапаєнко, Ю. Лисицин, В. Петленко, П. Плахтій, С. Свириденко, Л. Сущенко, В. Оржеховська, Л. Татарникова та ін.

Окремі аспекти психічного та фізичного здоров'я та формування здорового способу життя у дітей з вадами розвитку вивчали: І. Бех, Л. Дробот, Г. Єдинак, І. Єременко, Д. Ісаєв, Л. Ісаєнко, В. Кащенко, М. Козленко, М. Коренєв, В. Липа, О. Мастюкова, В. Мачихіна, Є. Павлютенков, М. Певзнер, І. Піскунова, М. Рождественська, А. Селецький, В. Синьов, Л. Співак, О. Теплицька, Є. Черник, Б. Шостак, І. Шишова та ін.

Метою статті є висвітлення теоретичних аспектів проблеми формування здорового способу життя у підлітків з інтелектуальними порушеннями.

Серед пріоритетних напрямків розвитку освіти, що визначені Національною доктриною розвитку освіти України в ХХІ столітті, виділена пропаганда здорового способу життя, стимулювання прагнення до здорового способу життя [1].